

A MIE tapasztalatai: iparjogvédelmi és szerzői jogi jogszabályok véleményezése.

(A MIE tevékenysége a KIM-mel megkötött stratégiai együttműködési megállapodás alapján, 2011. -2013. június)¹

A MIE által kialakított és képviselt álláspont tükrözi a ProArt Szövetség a Szerzői Jogokért álláspontját is, azzal, hogy a ProArt célkitűzéséből fakadóan a szerzői jogi vonatkozású kormányzati dokumentumok véleményezésében vesz részt.

1. A TEVÉKENYSÉG JOGALAPJA, ÉS A JOGALAP ÉRTÉKELÉSE A VÉLEMÉNYEKEL ÖSSZHANGBAN

1.1. Koncepciók véleményezése

A MIE köszönettel nyugtázza, hogy megkereséseket kapott olyan lényeges koncepciók véleményezésére, mint a

- Jedlik-terv (nem is jogszabály tervezet),
- KJK (közös jogkezelési) irányelv tervezete, itt a Magyar Kormány tárgyalási álláspontjának az előkészítése volt az észrevételezés tárgya,
- EU védjegyreformja.

A külön köszönetet az indokolja, hogy a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről 2010. évi CXXXI. törvény (Jetv.) 7. § (1) bekezdése csak a tervezetek általános és közvetlen társadalmi egyeztetéséről rendelkezik.

1.2. A fizetési kötelezettséget keletkeztető tervezetek egyeztetése

A Jetv.-5.§ (3) bekezdés a) pontja alapján nem kell társadalmi egyeztetésre bocsátani a **fizetési kötelezettségekről** szóló tervezeteket.

E rendelkezés felülvizsgálatát tartjuk indokoltnak. A fizetési kötelezettség nem önmagában áll, hanem összefügg a fizetési kötelezettség közvetett tárgyával, azzal az állami tevékenységgel, amelynek fedezésére, a fizetési kötelezettséget a tervezet megállapítja, vagy azzal a gazdasági, szervező, stb. tevékenységgel, amellyel a fizetési kötelezettség összefügg. Ez még az egyes adónemek esetében is igaz, nem beszélve a közvetlen célhoz kötött fizetési

¹ A KIM által a stratégiai partnerekkel 2013. június 27-én folytatott megbeszélésen elhangzott referátum írásba foglalt szövege. A MIE véleményét a MIE Elnöksége írásbeli egyeztetés útján elfogadta.

kötelezettségekről (pl. iparjogvédelmi igazgatási szolgáltatási díj, közös jogkezelési felügyeleti díj, bírság).

Emiatt álláspontunk szerint el sem választható a fizetési kötelezettség a tervezet/koncepció tárgyától/lényegétől.

Valójában az egyes szakmai tervezetekhez tett észrevételek ki is tértek a bennük szabályozott fizetési kötelezettségre, és volt is olyan eset, amikor az észrevételt részben a jogalkotó elfogadta.

1.3. Sürgősség

A Jev. 5.§ (5) bekezdése alapján nem kell társadalmi egyeztetésre bocsátani a jogszabály tervezetét, **ha annak sürgős elfogadásához kiemelkedő közérdek fűződik.**

E norma felülvizsgálatát javasoljuk. Ilyen helyzet kivételesen kialakulhat, ez belátható, azonban a társadalmi közvetlen egyeztetést ilyen nyitott, határozatlan jogfogalommal, mint a kiemelkedő közérdek, azért nem lehet kizárni, mert minden jogszabály megalkotásához közérdek fűződik. Ezen belül a sürgősség, és így a közvetlen egyeztetés mellőzését megalapozó kiemelkedő közérdek mérlegeléséhez nincs semmilyen fogózkodó. A gyakorlatban a legtöbb véleményezendő tervezet véleményezésére olyan rövid a határidő, amely megfelel a sürgősség követelményének is.

1.4. Az országgyűlés bizottságai és az egyeztetés

A Jev. 14. § (3) bekezdése alapján a közvetlen egyeztetés során a stratégiai partner által írásban megtett véleményeket a törvényjavaslatot tárgyaló országgyűlési bizottság kérésére a bizottság részére hozzáférhetővé kell tenni.

Álláspontunk szerint minden esetben hozzáférhetővé kellene tenni a véleményeket. Ez formalizálná, követhetővé, átláthatóvá tenné a tervezettel érintett csoportok érdekeit az Országgyűlési bizottságok számára, és csökkentené a terét az informális, közvetlen és így nem átlátható érdekérvényesítésnek.

2. A VÉLEMÉNYEZENDŐ TERVEZETEK TÁRGYA, SAJÁTOSÁGAI

2.1. Az alábbi táblázat tartalmazza a MIE által a közvetlen egyeztetés során megfogalmazott, értelemszerűen írásba foglalt véleményeket. A táblázat azt is mutatja, hogy szerzői jogi, vagy iparjogvédelmi tárgyú, vagy a szellemi tulajdon teljes területét átfogó véleményekről van-e szó.

tervezet tárgy szerinti besorolása /címe, véleményezés éve	szertői jog	műszaki alkotások jogi védelme	vállalat- és árujelzők jogi védelme	teljes szellemi tulajdon
a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények	X fő cél: árva művek felhasználásának engedélyezéséről		a	X

módosításáról szóló 2013. áprilisi előterjesztés	szóló irányelv-tervezet átültetése			
az európai védjegyjog reformja, 2013.			X(EU rendelet és irányelv)	
Jedlik-terv, 2013.				X (ágazati stratégia)
a dohánytermékekről szóló EU irányelv módosítása, 2013.			X , Védjegy-és Versenyjogi Egyesülettel közösen, EU irányelv tervezet)	
a szellemi tulajdonra vonatkozó egyes törvények módosítása, 2012.	X fő cél: forgalomba hozott hangfelvételen rögzített előadások védelmi idejének felemelése			X
Az Audiovizuális Előadások Védelméről szóló Szerződés (Szerződés) szövegének végleges megállapítására adott felhatalmazásról szóló előterjesztés	X (nemzetközi egyezmény)			
Szjt. módosítás, 2012.	X (vallási tevékenységet végző egyesületek szabad felhasználása)			
A Büntető Törvénykönyvhöz és a Btk-ról szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények				X

módosításáról szóló előterjesztések-büntető tényállás, 2011. szabálysértési tényállás 2012.				
kormányzati tárgyalási álláspont kialakítása: a szerzői és szomszédos jogok közös kezeléséről, valamint az online zenefelhasználások határon átnyúló engedélyezéséről szóló irányelvjavaslat, 2012.	X (EU irányelv)			
egységes hatályú európai szabadalom (javaslat helyi divízió felállítására)		X (különböző EU aktusok)		
a címet vagy a zászlót tartalmazó védjegy és formatervezési minta oltalmának megadásához szükséges engedélyről szóló rendelet tervezete			X	
a jogérvényesítési szabályrendszer felülvizsgálatával összefüggő társadalmi konzultáció (2013.)				X (az Egyesület nem tudott véleményt nyilvánítani, mert a kérdések az egyes piaci szereplőkhöz szóltak)
szellemi tulajdont érintő törvények 2011.				X (főként a közös jogkezelés szabályainak felülvizsgálata)

2.2. A véleményezés / vélemények sajátosságai

- A hazai normák erős nemzetközi egyezményes, és uniós kötöttsége (pl. audiovizuális előadások védelme, előadóművészi/hangfelvétel-előállítói védelmi idő felemelése) azzal jár, hogy a hazai átültető jogszabály véleményezése a megfelelő uniós jog, illetve nemzetközi egyezmény kellő szintű, elég mély ismeretét igényli,
- a kötöttség következménye, hogy az uniós aktusok tervezetét, vagy a nemzetközi egyezményt is mód van véleményezni, amit nagyban fokozza a MIE szakemberek felkészültségét. E körben nem szövegezési véleménnyről, hanem koncepcionális véleményezésről van szó (pl. megtárgyalt nemzetközi egyezmény esetében az érintett érdekek hangsúlyos megjelenítésére van csak mód),
- a terjedelem és a véleményezési idő összefüggése: az uniós /nemzetközi egyezményes anyagok lehetnek olyan terjedelműek, hogy lehetetlen az anyag áttekintése a rendelkezésre álló idő alatt (pl. 2013.: egységes szabadalmat, és szabadalmi bíráskodást t megalapozó aktusok tervezetei),
- a tervezetek vegyes, szerzői jogi és iparjogvédelmi tárgyai (szellemi tulajdoni törvények módosítása, hol szerzői jogi, hol iparjogvédelmi jogi hangsúllyal) összetett szakértelmet igényelnek, ami nincs meg mindig egy személyben, ezért több „előadó” véleménytervezetét kell összefésülni az egységes vélemény megalkotásához. Ezért is kelt feszültséget, ha igen rövid idő áll rendelkezésre.
- hasonló célú egyesületek véleményeinek összehangolása: a szellemi tulajdon jog művelését célul tűző egyesületek tagságában átfedés van. Emiatt elkerülhetetlenül is hasonlóak, megegyeznek egyes tervezetekről a vélemények.

3. A VÉLEMÉNYEK TÍPIZÁLÁSA

A vélemények álláspontunk szerint tipizálhatók. A típusalkotásnak jelentősége lehet a véleményezés továbbfejlesztésében.

- 3.1. érdekképviselői vélemény: a jogszabály tervezet, vagy annak valamely rendelkezése alapvetően érint (sért, vagy támogat) érdekeket: pl. audiovizuális előadások védelme, vagy a WIPO VIP egyezmény.
- 3.2. koncepcionális vélemény: a szabályozási igényt a véleményező megérti, de a megoldás koncepcióját vitatja (pl: vallási célú egyesületeket illető szabad felhasználás: helyénvaló, de nem a szerzői jogi szabályozás váltotta ki az alkotmányosértő helyzetet, ilyen helyzet nem is volt, a jogalkotási igényt az egyházak jogállásának változása váltotta ki – a jogalkotó által elfogadott megoldást javasolt a MIE.)
- 3.3. jogdogmatikai tárgyú vélemény: a szabály, vagy a szabályozás jogi, logikai összefüggését látja másképp a vélemény: erre példa az árva mű irányelv átültetése: lehet-e szó szerint követni az EU aktus „jóhiszemű, általában elvárható” magatartási mércéjét, vagy ezt „magyarítani „kell, figyelemmel arra, hogy az Szjt. a Ptk. ernyője alatt működik. Ilyenkor értékelő jogösszehasonlítási elemet is tartalmazhat a vélemény, vagy jogszabályok meg nem látott összefüggésére mutat rá.
- 3.4. konkrét normaszöveg megfogalmazást érintő vélemény, amelynek lehet dogmatikai, de lehet jogszabály értelmezési, vagy jogi szabályozási technikai háttere (pl. tényleges védjegyhasználat elmulasztásának mi a következménye védjegybitorlási igény érvényesítése esetén).

4. A VÉLEMÉNYEZÉS ÉS A VÉLEMÉNYEK FELDOLGOZÁSÁNAK SEGÍTÉSE, JAVASLATOK

Figyelemmel a vélemények típusaira, kissé formalizálhatók lehetnének a vélemények. Emellett az utóbbi évek jogalkotási folyamatainak tanulmányozása alapján is teszünk javaslatokat.

4.1. A véleményezés formalizálása

- **általános**, nem a konkrét tervezet szöveghez kapcsolódó, a véleményező általános érdekeit kifejező, vagy pozitív, vagy negatív **vélemény**, amely kapcsolható az előterjesztés megfelelő, általános részéhez,
- **konkrét vélemény** egyes normákhoz, vagy normák csoportjához: az ilyen véleményezést a következő feltételekhez lehetne kötni:
  - - a normák pontos megjelölése és/vagy idézése, +
  - - ha csak észrevételt tesz a véleményező van (koncepcionális, vagy dogmatikai, azt észrevétel cím alatt, az adott normá(k)hoz kapcsolva kell megjeleníteni,
  - - az észrevételtől szerkezetileg elválasztva kell megadni az észrevétel indokolását,
  - -- ha konkrét normajavaslatot tesz az észrevételező, azt vagy a módosítani szándékozott norma szövegét követően (új: aláhúzás, kihagyás: áthúzás), vagy új norma javaslatba hozása esetén a megfelelő, szándékolt helyre beiktatva kell közölni,
  - --minden esetben normánként szerkezetileg elválasztva: indokolást kell adni a javaslatához.

Ahhoz, hogy így, egységesebben és hatékonyabban lehessen véleményezni, sokszor nem elegendő az előterjesztés szikár szövege. Ha vannak változatok, ha a jogalkotó maga is mérlegel(t), ezt közölhetné a megkeresésben, és egyben adhatna, és kérhetne muníciót a változatok közötti választáshoz. Lehet, hogy ez többletmunka, és lehet, hogy a véleményezők egy része esetén a kellő szintű szakismeret hiánya miatt hiábavaló. De ha csak egy-két hasznosítható javaslat érkezik, az már segíthet az esetleges holtpontról való elmozdulásban.

4.2. Általános javaslatok a véleményezéshez

- Több esetben koncepcionális kérdésekben is indokoltnak látnánk a véleményezés lehetőségét, még a konkrét jogszabálytervezet megküldése (modellválasztás vége) előtt, mivel a későbbi szakaszban való bekapcsolódás (különösen rövid határidők esetén) már nem teszi lehetővé a stratégiai véleményformálást.
- Az észrevételezési folyamat hatékonyságát jelentősen csökkenti, hogy a beküldött észrevételek egyeztetése nem történik meg. Nem kapunk visszajelzést arról, hogy mit és milyen okból utasít vagy fogad el a jogalkotó, így a jogalkotói koncepció egy része az érintettek számára homályban marad.
- A jogalkotási folyamat igen aktív szakaszává vált a tervezetek országgyűlési megtárgyalása, amelynek során nagyon gyakran jelentős/koncepcionális változások következnek be. Ezekről a Kormánynak álláspontot kell kialakítania, ugyanakkor sosem/nagyon ritkán folyik ebben a szakaszban egyeztetés az érintett stratégiai partnerekkel, így az esetleg lobbinyomásra bekövetkező váratlan változtatások megalapozottságáról sem tudunk véleményt nyilvánítani. Ez potenciális veszélyforrás a stratégiai partner kikapcsolására. E veszélyforrás megszüntetésére célszerű lenne

eljárásrendet kialakítani. A MIE magától értetődően alkalmazkodna az ilyen esetekben elkerülhetetlen sürgős, sőt haladéktalan eljáráshoz.

Dr. Szecskay András
Elnök

Budapest, 2013. augusztus 12.